

Et somalisk hjem i Danmark

Anneken Appel Laursen

Et dansk-somalisk hjem anno 2016 kan frem til forsommeren 2017 opleves på anden sal oven over jazzværtshuset Bent J i Den Gamle By. Lejligheden er det seneste resultat af museets samarbejde med borgere i Aarhus. Seks kvinder med somalisk baggrund foreslog museet at indrette en somalisk lejlighed, som den ser ud i Aarhus-forstaden Brabrand. Museumsinspektør Anneken Appel Laursen fortæller i artiklen om dette samarbejde.

Samtidshistorier

Den Gamle By arbejder med historien, herunder også med samtiden, både gennem indsamling og formidling. Ved at sætte fokus på lokales fortællinger om konkrete steder, får vi samtidig kastet lys over steder og emner, som normalt ikke fylder i den store fortælling om Danmark. I disse fortællinger gemmer der sig indsigter, som resten af Danmark kan bruge som et spejl i forhold til deres egen hverdag.

Gellerup – en forstad i forandring

Gellerupparken og Toveshøj i Brabrand gennemgår i disse år en massiv fysisk forandring. Danmarkshistoriens største helhedsplan er i sin realisering. I 2012-2015 var Den Gamle By aktiv i Gellerup.

Stuen i det somaliske hjem i Den Gamle By er både dansk og somalisk. De sorte lædermøbler kender vi alle, men de smukke gardiner og lampen i loftet fortæller, at her bor nogen, der også har andre traditioner. Foto: Asger Christiansen.

I et samarbejde med det lokale Gellerup Museum og Brabrand-Årslev Lokalhistoriske Arkiv, og i høj grad beboerne i området, udforskede og formidlede vi områdets og beboernes fortællinger om stedet. På denne måde inkluderes flere i museets arbejde med byens historie.

Det blev blandt andet til en udstilling på Gellerup Bibliotek i 2012, et velfungerende lokalt guidekorps og en dokumentationsgruppe, der fotograferer forandringerne i området. En sensommerweekend i 2014 indtog Vestbyen desuden Den Gamle By med musik, dans og udstilling.

Den Gamle By har hele vejen følt sig velkommen i Gellerup. I stigende grad fik vi også fornemmelsen af, at gellerupperne tog Den Gamle By til sig.

At blive en del af historien

Arbejdet med beboerne i Gellerup har skabt en større interesse for Den Gamle By. En af museets ambitioner har netop været, at flere skal se Den Gamle By som deres museum. Denne interesse

Der blev i oktober 2015 afholdt indsamlingsevent i Gellerup for at samle genstande til udstillingen. Der blev også gået fra dør til dør for at få de korrekte genstande, og der var afsat midler til nyindkøb.

Der er indrettet informationsrum ved lejligheden. Målet er at give publikum baggrundsviden, som de færreste har. I det ene rum præsenteres Somalias historie og kultur. I det andet rum fortæller blandt andet fem dansk somaliere om hverdagen og drømmene.

blev i 2014 omsat til en helt konkret idé, da en somalisk kvinde under en workshop i Gellerup spurgte, om det ikke var muligt at udstille et somalisk hjem, præcis som alle de andre af museets historiske boliger. Ønsket var at fortælle om somaliernes liv og historie i Danmark gennem en lejlighed på museet.

Den Gamle By prioriterer at være for alle og bidrage til fortællingen om et mangfoldigt Danmark. Så tilbuddet oplevede vi som en cadeau fra en målgruppe, som ikke normalt er de hyppigste gæster på de danske museer. Den Gamle By kunne danne ramme for dansk-somaliernes fortælling om deres tilværelse i Danmark, og samtidig fik vi indskrevet et eksempel på flygtninge i Danmark i den samlede kulturhistoriske fortælling om danskerne gennem århundreder.

Somalierne kom til Danmark som flygtninge i løbet af 1990'erne, og vi fandt det relevant at viderebringe deres fortælling om at være en fremmed kultur i Danmark, og hvordan denne fremmede kultur forenes med den danske i noget nyt.

En lejlighed realiseres

Ideen blev omsat til et projekt. Seks somaliske kvinder meldte sig til at realisere det. Bikubenfonden blev søgt, med positivt svar til følge, og i september 2015 gik vi i gang.

Første fase bestod af grundig fotodokumentation af fire lejligheder. Disse dokumentationer dannede udgangspunkt for udviklingen af lejligheden, og samtlige valg og dispositioner har rod i dokumentationsbillederne.

Undervejs formulerede kvindegruppen i samarbejde med en antropolog og en historiker fra museet, der dagligt var tilknyttet projektet, fortællingen om den enlige mor Aisha, hendes tre piger og lille dreng. Detaljeringsgraden var høj i forhold til uddannelse, arbejde, skolegang og fritid, og gæsten præsenteres for den ved indgangen til udstillingen. Denne fortælling og den grundige dokumentation blev rettesnoren for alle beslutninger.

Dernæst gik et stort indsamlingsarbejde i gang for at få sikret os alle ejendele til lejligheden.

Rammen for udstillingen er en nyindrettet treværelses lejlighed, som enhver anden lejelejlighed i Aarhus. Den ligger på anden sal over jazzværtshuset Bent J i Den Gamle By.

Pigernes værelse i lejligheden har taget udgangspunkt i en særudstilling, som en gruppe somaliske piger havde lavet på Gellerup Museum. Det var selvsamme pigeflok, der fik lov til at lave de allersidste tilretninger inden åbningen. Foto: Asger Christiansen.

I to weekender i april 2016 var der åbent hus i lejligheden. Gæster blev budt på somalisk kaffe og småkager. En mor og søn har slået sig ned. Køkkenet indrettede gruppen ved at tage det i brug, så det blev så realistisk som muligt. En metode der virker. Foto: Hanaan Ahmed.

Indretningen af udstillingen i lejligheden har kvindegruppen stået for, hvor man har mimet en indflytning som enhver anden. I to tilstødende lokaler har museet indrettet et informationsrum. I det ene rum præsenteres baggrundsinformation om Somalias historie og kultur. I det andet rum fortæller fem dansk-somaliere om uddannelse, arbejde, skole, flugten og drømmene for fremtiden. Målet er at give publikum baggrundsviden, som de færreste har.

Gardiner udskiftes flere gange årligt i somaliske hjem i forbindelse med højtidet. Gardinerne er et vigtigt element i hjemmets indretning, og de somaliske kvinder undrer sig over hjem uden gardiner.

En bid af Aarhus – en bid af Danmarkshistorien

11. marts 2016 blev udstillingen åbnet af livsstilsekspert Anne Glad, der pointerede to ting: at hun oplevede et hjem, som på en gang var meget dansk og meget anderledes. Og så var det et hjem, med en ny begyndelse – historien var fraværende – den skulle først til at skrives. Her adskiller det dansk-somaliske hjem sig fra alle øvrige hjem i Den Gamle By, der alle viser, at de indgår i en lang fortælling om danskerne.

Med udstillingen får Den Gamle Bys gæster mulighed for ved selvsyn at opleve denne realitet og herved komme tæt på en verden i Danmark, som kun få kender. Samtidig får de besøgende somaliske familier et indblik i dansk kultur, som den vises i Den Gamle By.

For den somaliske kvindegruppe har udstillingen betydet, at de føler sig som en del af historien, og at deres børn har to kulturer at være stolte af.

Mange gæster spørger i billetsalget efter udstillingen. Derved har denne lokale aarhusihistorie også fået ikke ubetydelig national opmærksomhed.

Livsstilsekspert Anne Glad åbnede udstillingen. Først mødte hun de seks kvinder. Der blev kigget, snakket og leet. Hun bemærkede, at lejligheden både var dansk og anderledes. Og at det var et hjem med en ny begyndelse i fraværet af genstande med historie.

Seks stolte kvinder, der er samlet på åbningsdagen. Trætte oven på en travl periode, hvor der er blevet arbejdet hårdt for at nå i mål til deadline.

A Somali home in Denmark

In March 2016, the exhibition *Et somalisk hjem i Danmark 2016* [A Somali Home in Denmark in 2016] opened. This exhibition is the result of a unique collaboration between six Somali women and Den Gamle By that resulted in the creation of a Danish-Somali home at the museum. A home that has proven to be both Danish and something very different. A home that reveals that the inhabitants have made a new beginning in a new country.

The exhibition gives visitors to Den Gamle By an opportunity to get close to a world in Denmark with which few people are familiar. At the same time, the visiting Somali families gain insight into Danish culture as presented by Den Gamle By. For the group of Somali women, the exhibition has meant that they feel themselves to be a part of history and feel that their children have two cultures of which they can be proud.

The apartment is the latest result of the museum's collaboration with the citizens of Aarhus. In Den Gamle By we work with history, but we also work with contemporary society both by means of the collection of objects and knowledge and by means of the transmission of knowledge. Working collaborative with locals includes more people in the museum's work with the history of the city.